

W przypadku raka, który nie poddaje się leczeniu, komórki rakowe mają tendencję do przemieszczania się do innych narządów za pomocą układu krwionośnego i limfatycznego. Komórki te mogą przeradzać się w nowe ogniska choroby zwane przerzutami. Przerzuty mogą pojawić się jednocześnie w kilku częściach ciała.

Niektóre typy nowotworów nie poddają się leczeniu nawet w przypadku, gdy nie dają przerzutów. Lekarz powinien być w stanie określić czy nowotwór da się leczyć, czy też nie.

Leczenie

Leczenie może pomóc w łagodzeniu objawów raka i opóźnić rozprzestrzenianie się choroby. Dotyczy to także nowotworów nieuleczalnych. U niektórych osób z nieuleczalną postacią raka udaje się kontrolować objawy choroby miesiącami, a nawet latami przy zastosowaniu nowych form terapii.

Niektóre osoby decydują się na uczestnictwo w próbach klinicznych, których celem jest zbadanie skuteczności nowych metod terapeutycznych. Osoby zainteresowane udziałem w próbach klinicznych powinny zasięgnąć porady swojego lekarza na temat odpowiednich badań klinicznych.

Pewien odsetek chorych odmawia leczenia, woląc wykorzystać czas na inne sprawy. Jest to decyzja o bardzo osobistym charakterze, przy podejmowaniu której warto zasięgnąć porady lekarza lub psychologa.

Otwarty stosunek do choroby

Ludzie w różny sposób reagują emocjonalnie na wiadomość o nieuleczalnej chorobie nowotworowej. Jednym ta wiadomość całkowicie poraża i obezwładnia, innym przynosi poczucie lęku lub smutku. Niektórym chorym łatwiej poradzić sobie psychicznie ze świadomością choroby w przypadku, gdy mogą się dzielić swoimi odczuciami z innymi. Ludzie często nie mają nawyku dzielenia się swoimi troskami i obawami z rodziną i przyjaciółmi. Zawsze warto umówić się na wizytę u psychologa.

Z reguły, chorym na raka trudno przychodzi informowanie o tym fakcie innych. Szczególnie ciężko rozmawiać na ten temat z małymi dziećmi. Najlepiej jest jednak mówić prawdę o zaistniałej sytuacji i jej możliwych konsekwencjach.

Leczenie objawów

Niektóre osoby z nieuleczalnym rakiem nie odczuwają bólu. U innych, rak wywołuje dolegliwości bólowe. Dla przykładu, rak w postaci guza może uciskać pobliskie narządy wywołując ból. Terapia może zmniejszyć lub złagodzić ból i objawy chorobowe. Na przykład w wyniku radioterapii, niektóre rodzaje raka mogą ulec zmniejszeniu. Inne nowotwory usunąć można operacyjnie.

Ból można kontrolować przy pomocy środków farmakologicznych. Każdy ma prawo do przyjmowania leków przeciwbólowych. Niektórzy obawiają się, że przyjmowanie środków przeciwbólowych takich jak morfina może prowadzić do uzależnienia. Obawy te są jednak nieuzasadnione, gdy leki te stosowane są w chorobach nowotworowych. Jeżeli odczuwasz ból, powiadom o tym pielęgniarkę lub lekarza, którzy zalecą odpowiednie środki. Jeżeli najbliżsi wyrażają podobne obawy, poproś lekarza, aby rozwiął ich wątpliwości.

Warto jest porozmawiać z psychologiem na temat sposobów radzenia sobie z dolegliwościami bólowymi. Specjaliści z zakresu psychologii mogą pomóc w łagodzeniu bólu metodą relaksacji i odwrócenia od niego uwagi.

► Polish

Cancer that cannot be cured

Infolinia ds. Chorób Nowotworowych:

- **Polski**
(03) 9209 0169
- **Angielski**
13 11 20

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au

August 2004

Pomoc

Nieuleczalnie chorzy na raka mogą czuć się całkiem dobrze. Czasami jednak choroba jest przyczyną złego samopoczucia i osłabienia. Podobne skutki może wywołać również terapia w chorobach nowotworowych.

Z reguły na ratunek przychodzi rodzina i przyjaciele, oferując pomoc w obowiązkach domowych, pracy w ogrodzie, przygotowywaniu posiłków. Czasami w trakcie stosowania terapii dobrze jest mieć kogoś przy sobie przyjazną duszę.

Zdarza się, że niektóre osoby nie wiedzą jak postępować w sytuacji, gdy muszą opiekować się chorym na raka, obciążając go dodatkowo swoimi problemami. Chorzy, którzy czują się w tej sytuacji niezręcznie powinni otwarcie komunikować własne potrzeby. Jeżeli czujesz, że z trudem przychodzi ci o tych sprawach mówić, warto zasięgnąć porady lekarza, pielęgniarki, pracownika socjalnego, psychologa lub psychiatry.

Problemy natury finansowej i inne kwestie

Problemy finansowe stwarzają dodatkowe trudności. Stojąc przed dylematem wzięcia urlopu lub wcześniejszej wypłaty emerytury, chorzy na raka mogą chcieć zasięgnąć fachowej porady na ten temat. Zarówno pracujący jak i niepracujący powinni zorientować się, czy nie są uprawnieni do zasiłków chorobowych lub rent inwalidzkich.

Dodatkowo, chorzy na raka mogą potrzebować informacji w kwestiach takich jak sporządzenie testamentu, udzielenie pełnomocnictwa (dokumentu uprawniającego inne osoby do działania w ich imieniu w kwestiach prawnych) oraz spraw związanych z pogrzebem. Na tematy te dostępnych jest wiele szczegółowych informacji.

Informacje dodatkowe

- Choroby nowotworowe - skontaktuj się z lekarzem lub zadzwoń do naszej infolinii.
- Grupy wsparcia i spotkania informacyjne - zadzwoń do naszej infolinii.
- Ból i inne objawy - skontaktuj się z lekarzem lub pielęgniarką.
- Pomoc w domu - Royal District Nursing Service organizuje opiekę w domu. Tel. (03) 9536 5222. Informacje na temat opieki w domu w miejscu zamieszkania można otrzymać również kontaktując się z Radą Dzielnicową lub pracownikiem socjalnym w szpitalu.
- Odżywianie - chorzy, w szczególności ci, którzy odczuwają nudności lub gwałtownie tracą na wadze powinni skontaktować się z dietetykiem w szpitalu.
- Kwestie prawne - porozmawiaj ze swoim prawnikiem lub radcą prawnym. Jeżeli nie masz prawnika ani radcy prawnego, zwróć się do pracownika socjalnego w szpitalu.
- Kwestie finansowe - w sprawach finansowych porozmawiać można z pracownikiem socjalnym w szpitalu. Centrelink również posiada informacje na temat zasiłków chorobowych i rent inwalidzkich oraz zasiłków dla osób opiekujących się chorym (carer payments). Skontaktuj się z biurem Centrelink pod numerem tel. 13 27 17 lub odwiedź stronę internetową biura pod adresem: www.centrelink.gov.au.
- Opieka paliatywna - jest formą pomocy zapewniającą opiekunów ciężko chorym osobom. Opieka dostępna jest w domu oraz na terenie szpitala. Skontaktuj się z Palliative Care Victoria pod numerem telefonu (03) 9662 9644.
- Śmierć i żałoba - można skorzystać z pomocy duszpasterza. Poradnictwo religijno-duszpasterskie dostępne jest na terenie szpitali. Z doradcą w miejscu zamieszkania można kontaktować się za pośrednictwem National Association for Loss and Grief pod numerem (03) 9351 0358 lub 1800 100 123 (bezpłatne połączenie na terenie Wiktorii).

Osoby, które pragną skorzystać z pomocy tłumacza w kontakcie z pracownikiem służby zdrowia powinny zwrócić się z prośbą o zorganizowanie pomocy językowej do lekarza, pielęgniarki lub pracownika socjalnego.

► Polish

Cancer that cannot be cured

Infolinia ds. Chorób Nowotworowych:

- **Polski**
(03) 9209 0169
- **Angielski**
13 11 20

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au

August 2004